

Тарасенко К.М.

Університет митної справи та фінансів

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ В УДОСКОНАЛЕННІ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

У статті розглянуто основні проблеми й аспекти державного регулювання міграційних процесів на прикладі міжнародного досвіду Грузії та Молдови. Охарактеризовано оптимізацію міграційної політики сусідніх країн, а також вплив нормативно-правової політики на економічну стратегію їхнього розвитку. Проаналізовано національні стратегії міграційної політики країн ближнього зарубіжжя. На основі міжнародного досвіду сусідніх країн окреслено шляхи вдосконалення міграційної політики України. Розроблено запобіжники, стримувальні фактори, що зможуть призупинити українську еміграцію.

Ключові слова: міграція, міграційні процеси, реінтеграція, державне регулювання міжнародної міграції, механізми державного регулювання.

Постановка проблеми. Натепер міжнародна міграція виникає за наявності великого контрасту між рівнями економічного розвитку й темпами природного приросту країн-донорів і країн-реципієнтів робочої сили. Із цього випливає, що сучасну міграційну ситуацію у світі передусім визначають найбільш економічно розвинені країни, такі як Сполучені Штати Америки, Канада, Австралія, більшість держав-членів ЄС, таких як Італія, Німеччина, Польща, Португалія та інші, а також країни Близького Сходу, в яких у зв'язку з великим економічним зростанням через високі прибутки від продажу нафти спостерігається масова імміграція робочої сили (Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія, Катар, Бахрейн) [1].

Зарубіжні країни, зустрічаючись із тими чи іншими проблемами регулювання міграційних процесів, знаходять рішення, які відповідають їхнім національним інтересам. Якісь із цих рішень можуть відповідати, а можуть і суперечити інтересам України. Аналіз зарубіжного досвіду може сприяти більш ясному баченню спільних рис міграційних процесів і специфічних особливостей, що проявляються на європейському просторі. Найбільш цікавими для України видаються здобутки держав, які, як й Україна, активно працювали над удосконаленням своєї міграційної політики в ході просування до безвізового режиму з ЄС, таких як Грузія, Молдова, Албанія.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні засади формування міграційних процесів в Україні стали предметом дослідження М. П. Бублія, Б. Горрансона, О. Дем'янчука,

О. Малиновської та інших науковців. Дослідження особливостей формування державної міграційної політики України загалом і нормативно-правової й інституціональної забезпечення регулювання міграційних процесів зокрема відображено в працях таких вітчизняних учених, як Л. Мармор, В. Моєсеєнко, С. Денисюк, Ю. Тихомиров, Л. Юзьков, О. Хомра та інші.

Постановка завдання. Мета статті – аналіз і вивчення механізмів державного регулювання міграційної політики країн-сусідів; формування шляхів регулювання міграційних процесів і реінтеграції українських мігрантів на основі міжнародного досвіду; розроблення запобіжників, стримувальних факторів, що зможуть призупинити українську еміграцію.

Виклад основного матеріалу дослідження. Потужним центром, що притягує міграційні потоки, в тому числі українських мігрантів, є Європейський Союз. Водночас імміграційна політика ЄС, зважаючи на значну кількість емігрантів, переважно базується на обмежувальних і контрольних заходах. Здійснення цих заходів є доволі серйозною політичною, економічною, а також юридичною проблемою.

З огляду на міграційну ситуацію в Грузії, яка склалася внаслідок зменшення мешканців у 2014 році на 3,7 млн. осіб, запроваджено Міграційну стратегію, що вказувала на сприяння поверненню на батьківщину громадян, які перебувають за кордоном, і їхню реінтеграцію. Так як ця проблема мала особливе значення, цьому присвячено окремий розділ стратегії.

Державною комісією у справах міграції створено робочу групу у сфері реінтеграції, до складу якої входять представники міністерств юстиції, освіти та науки, праці, охорони здоров'я й соціального захисту, економіки і сталого розвитку, сільського господарства та офісу державного міністра у справах діаспори. Також залучено працівників міжнародних і неурядових організацій. Головна відповідальність покладена на Міністерство у справах внутрішніх переміщених осіб з окупованих територій, розселення та біженців, у структурі якого створено відділ міграції та репатріації в складі 5 осіб.

Отже, у 2015 році урядом розпочато реалізацію програми «Реінтеграційна допомога повернутим грузинським мігрантів», тобто таким, які передані по реадмісії або прибули внаслідок рішень про повернення, прийнятих щодо них компетентними органами країни перебування. Мета програми – створити й розвивати такі сервіси, які допоможуть грузинським мігрантам інтегруватися в суспільство після повернення на Батьківщину. На її виконання у 2015 році з бюджету виділено близько 160 тисяч доларів США (400 тис. ларі), у 2016 році – орієнтовно 250 тис. доларів США (600 тис. ларі), у 2017 році – 230 тис. доларів США (590 тис. ларі). У рамках програми гроші спрямовуються на надання поверненням таких послуг:

- підтримка соціальних мікробізнес-проектів;
- забезпечення за потреби тимчасовим житлом;
- фінансування професійного навчання;
- сприяння оплачуваному стажуванню строком до трьох місяців;
- надання медичних послуг особам із серйозними хронічними захворюваннями, у т. ч. психологічної реабілітації;
- юридичні консультації [2].

Зазначимо, що у 2015 році допомогу з реінтеграції від уряду отримали 108 осіб, 36 із них було профінансовано бізнес-ідеї на суму до 3 тис. ларі (1,2 тис. доларів США), 31 особа отримала медичну допомогу, 17 осіб пройшли оплачуване стажування, а 16 – професійне навчання. Зазначену допомогу держава надає протягом року. Мігранти можуть брати участь у програмі: якщо йдеться про громадян Грузії або осіб без громадянства, які постійно проживали в країні; якщо щонайменше рік особа перебувала за кордоном нелегально, або клопоталася там про притулок, або користувалася тимчасовим гуманітарним захистом; якщо з моменту її повернення до Грузії минуло менше ніж рік. Однак ця програма не розрахована на

мігрантів, які виїздили за кордон легально з метою навчання чи виконання трудового контракту. Разом із тим у майбутньому, як зазначено в міграційній стратегії Грузії на 2016–2020 роки, адресну групу буде розширено передусім за рахунок висококваліфікованих мігрантів, зокрема випускників зарубіжних університетів. Зауважимо, були випадки, коли мігранти відмовлялися в допомозі, так як деяким поверненням вона більш необхідна. Причина – обмеження в засобах, а саме коштах, тому доводиться обирати кому того, кому підтримка необхідніша.

До 2020 року намічено також запустити механізм оцінювання кількості й потреб поверненням для визначення адекватного державного фінансування, удосконалити методи їх реєстрації, водночас із покращенням програм реінтеграції нелегальних мігрантів розробити програми для тих, хто перебував за кордоном на легальних засадах, розширити доступ поверненням до програм підвищення кваліфікації та перекваліфікації, а також процедур визнання професійних навичок, набутих неформальним шляхом [3].

Точних даних про кількість мігрантів, що повернулися в Грузію, не існує. Проте для участі в спеціальній держпрограмі у 2015 році зареєструвалися 222 мігранти, у 2016 році – 298, а у 2017 році – 448. Тобто досвід Грузії доводить, що, незважаючи на обмежені фінансові можливості, зацікавленість держави в поверненні співгромадян на батьківщину дає змогу успішно проводити відповідну політику, спираючись на міжнародну допомогу, і розвивати поступово власну спроможність для досягнення мети [4].

Стереотип про ще біднішу від України Молдову поволі відходить у минуле. У сусідній країні вже зараз вищі «за курсом» заробітні плати, значно динамічніша економіка, збалансованіший бюджет, стабільніша валютно-фінансова ситуація. Це аж ніяк не означає, що в країні-сусідці все стало добре, як і не заперечує неабиякого незадоволення молдован корупцією чи прірвою в доходах і стандартах життя не лише з найбагатшими країнами ЄС, а й із сусідньою Румунією. Проте дає привід придивитися й до певних успіхів у сусідній країні, що особливо добре помітні на тлі України. Попри той факт, що близько 700 тисяч громадян працюють за кордоном, понад 60% заробітчан декларують бажання повернутися. Нині поверненням, за оцінками, становлять 2,6% дорослого населення країни. Понад третина з них безробітні або зайняті лише на тимчасових сезонних роботах. У зв'язку з цим питання

повернення та реінтеграції мігрантів включено до національної стратегії розвитку й висвітлено у стратегічних документах, планах і програмах зі значущих для країни сферах. Зокрема, про це йдеться в Національній стратегії політики зайнятості робочої сили на 2007–2015 роки, Національній стратегічній програмі демографічної безпеки Республіки Молдова (2011–2015 роки). Значне місце в Національній стратегії в галузі міграції та притулку на 2011–2020 роки приділено питанню повернення мігрантів, у якій сформульовано три основні цілі: сприяння поверненню працівників-мігрантів і їхній економічній і соціальній реінтеграції; створення системи даних про поверненців, їхні здібності й потреби; зміцнення законодавчої бази та запровадження заходів із реінтеграції молдавських громадян, які повернулися добровільно або відповідно до угоди між ЄС і Молдовою.

Для реалізації цих цілей Стратегії передбачено низку конкретних заходів, а саме:

- надання мігрантам інформації про можливості повернення, потреби молдовського ринку праці, доступу до освіти, банківського кредитування тощо;
- розроблення програм із професійної підготовки та розвитку підприємницьких здібностей для працівників мігрантів, які повернулися;
- підтримку реінтеграції поверненців шляхом консультування, визнання отриманої під час роботи за кордоном кваліфікації, ініціювання відкриття власного бізнесу;
- реалізацію спільних із країнами перебування мігрантів ініціатив, які б сприяли поверненню працівників мігрантів на ринок праці в Молдові;
- розроблення й розвиток у співпраці з країнами, які приймають мігрантів, програм із залучення коштів мігрантів в інвестиційні проекти, розроблення механізмів інвестування зароблених мігрантами коштів в економічну діяльність;
- сприяння добровільному поверненню мігрантів;
- диверсифікацію моделей участі мігрантів у поверненні соціальних фондів з метою забезпечення соціальної безпеки працівників-мігрантів;
- розроблення соціальних програм із реінтеграції найбільш незахищених категорій, таких як неповнолітні, матері-одиначки, особи з обмеженими можливостями [5].

Ще одним кроком для покращення рівня життя населення є створення Служби сприяння працівникам-мігрантам на ринку праці Республіки

Молдова при Національному агентстві зайнятості населення. Нині в інформаційній системі Міністерства праці, соціального захисту та сім'ї створено спеціальну підсистему. У складі Міністерства працює відділ міграційної політики, а також управління з трудової міграції та відділ працевлаштування за кордоном. З 2010 року в Національному агентстві зайнятості поверненці реєструються як окрема категорія осіб, які перебувають у пошуках роботи.

В інтересах розвитку країни, співпраці з міжнародними організаціями проводяться заходи для стимулювання використання коштів, зароблених мігрантами за кордоном. Головним інструментом для досягнення цієї мети є програма PARE 1+1, що стартувала ще у 2010 році. Крім інформаційного складника, консультування поверненців та одержувачів грошових переказів із-за кордону, проект передбачає спрощення доступу цієї категорії населення до фінансових ресурсів, необхідних для започаткування бізнесу. Його учасники на кожний укладений у бізнес лей (грошова одиниця Молдови, де 1 лей – 7,5 гривні) можуть отримати лей від проекту, максимальна сума безповоротного гранту – 200 тис. лей, приблизно 10 тис. доларів США. Для участі в проекті необхідно надати підтвердження закордонного походження коштів: трудовий контракт, довідку про зарплату або дохід, виписку з банківського рахунку тощо. Тобто цей проект, крім іншого, сприяє стимулюванню коштів мігрантів офіційними каналами, на фінансування PARE 1+1 у 2015 році було спрямовано 30 млн. лей (8 млн. доларів США), а у 2016 році – 40 млн. лей (10 млн. доларів США). За час реалізації програми станом на квітень 2016 року обсяг інвестицій в економіку Молдови сягнув 340 млн. лей (23 млн. доларів США), а сума виділених грантів становила 128 млн. лей (8,8 млн. доларів США). Тобто кожний лей, витрачений на підтримку реінтеграції мігрантів, залучив в економіку 2,7 лея додаткових коштів. Приблизно половину вкладено в розвиток уже наявного бізнесу, а половину витрачено на започаткування нового. Усього профінансовано 717 проектів, 207 із яких засновані жінками, 385 – молодими людьми до 35 років. Більшість бізнес-проектів реалізовано в сільському господарстві, приблизно чверть – у виробництві, ще чверть – у сфері послуг. Завдяки програмі 380 громадян повернулися на батьківщину (близько половини з Італії, 10% – з Росії), створено 1336 робочих місць [10]. Упродовж 2010–2014 років програма PARE 1+1 отримувала підтримку Європейської комісії. Фінансування програми до 2018 року буде

здійснюватися за рахунок бюджетної підтримки, що надається ЄС для створення зони вільної торгівлі з Молдовою [6].

Досвід Молдови доводить, що підтримка реінтеграції мігрантів, які повертаються, має значний потенціал для посилення економіки, гідна бути включеною в національну стратегію розвитку. Надбанням Молдови є, вочевидь, також те, що результативною є співпраця з країнами призначення працівників-мігрантів, залучення донорських коштів для здійснення програм з реінтеграції.

Ураховуючи досвід Грузії та Молдови в політиці повернення мігрантів, зазначимо, що засвідчені факти репатріації підтверджують ефективність міграційних програм і створених привабливих умов для репатріантів. Беручи приклад з ужитих заходів сусідніх країн, наша країна має створити подібні умови або ще привабливіші, аби повернути із-за кордону в Україну заробітчани. Щоб покращити ситуацію в Україні, насамперед треба припинити тотальне розкрадання держави, нерациональне використання коштів та обмежити апетити чиновників. Потрібно також подолати корупцію, бо через неї морально деградувало суспільство, так як корупцією заражена навіть інтелігенція. Людям потрібні достойні зарплати, щоб кожен на робочому місці не думав, де перехопити додаткову копійку, аби вистачило не лише на комунальні платежі та хліб із водою, а чесно виконував службові обов'язки. Крім того, потрібно перестати знищувати народ неякісними харчами, безумовно, Україна має потенціал стати світовим виробником екологічно чистих, тому дуже цінних у світі продуктів, але наша держава просто не хоче цим користуватися. І мова йде не тільки про харчові технології, а й про заводи, що нині в занепаді, а це передусім робочі місця.

Однак, на нашу думку, самого підвищення рівня життя населення не досить, щоб повернути заробітчани. Уважасмо необхідним сприяти можливості розвитку приватного бізнесу, особливо малого. Якщо людина знатиме, що зароблені гроші може вкласти у власну справу, достатньо заробляти й мати прибуток, тоді вона їхатиме додому, бо поки що фінансову допомогу з-за кордону родичі мігрантів, що залишилися в Україні, зазвичай витрачають на повсякденні потреби. Тобто перераховані мігрантами кошти не надто сприяють розвитку української економіки, оскільки вони не вкладаються в конкретні проекти. Значне інвестиційне використання цих коштів відсутнє, оскільки це не ті суми, які можуть стати основою для власного бізнесу. Результат помітний був би

тоді, якби перераховані кошти не використовувалися в повсякденному житті, а, наприклад, були інвестовані в розвиток власного бізнесу.

Існують думки, що міграція себе вичерпала: мовляв, той, хто хотів поїхати, уже поїхав. Проте насправді це не так. Зараз змінюється характер міграції, якщо раніше здебільшого їхали люди середнього віку, то тепер виїжджає в основному молодь. Молода людина, яка здобула вищу (якісну) освіту, хоче отримувати за свою інтелектуальну працю гідну заробітну плату, хоче реалізуватися як фахівець. У нашій країні молодь зазвичай не бачить перспектив, і, як наслідок, можливості для самореалізації знаходяться за кордоном. На нашу думку, зупини цей процес неможливо зачинивши двері в Європу, тому що кожна людина має право на вибір. Люди будуть виїжджати, працевлаштовуватися, просто це треба використовувати на користь держави, повернувши тих, хто здобув високоякісну освіту й новий досвід. Важливо розробити запобіжники, стримувальні фактори, щоб людина не їхала назавжди. Передусім потрібно таке:

1. Припинити конфлікт на Сході України, який зумовив появу економічних і соціальних проблем, що негативно впливають на розвиток країни загалом. Оскільки в Україні вже четвертий рік триває операція об'єднаних сил (ООС), в минулому антитерористична операція (далі – АТО), охочих інвестувати кошти в економіку нашої держави небагато. Цілком зрозуміло, що інвестиційний клімат не буде покращуватися доти, доки не завершиться конфлікт на Донбасі. А зменшення притоку інвестицій і збільшення відтоку фінансових ресурсів із країни має вкрай негативні наслідки, тож Україна наближається до економічного колапсу чи навіть уже прийшла до нього. АТО вплинула на інвестиційний клімат в Україні одним ударом, і показовим у цьому був кінець 2013 рік, коли вона почалася. До цього часу нічого не змінилося, хіба що з'явилися нові фактори, які перешкоджають надходженню іноземних інвестицій. Треба неодмінно зупинити конфлікт на Сході України й шукати шляхи, як покращити інвестиційну ситуацію. На нашу думку, дуже добре було б, якби ті інвестори, які нині працюють в Україні, відчували максимальні підтримку та комфорт. Це найкраща реклама для нашої держави. Отже, нашій країні потрібно робити так, щоб усім було максимально комфортно працювати в Україні, враховуючи вищезазначені фактори.

2. Створити умови на тих робочих місцях, які є зараз, тобто підвищення заробітної плати, яке пов'язане з економічним зростанням, хоча б на

рівні такої Європейської країни, як Польща. Особливо звернути увагу на робітничі професії, які молодь не хоче нині здобувати, так як вони менш привабливі, на їхню думку, ніж юристи, економісти. Уважаємо за необхідне розробити програми стимулювання працівників найбільш необхідних в Україні натеper робітничих професій (зварювальники, електрики, будівельники, аграрії, трактористи, механізатори тощо).

3. Удосконалити програму для молоді «Доступне житло» шляхом безвідсоткових кредитів на 15 років для молодих сімей, з огляду на той факт що Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву в кінці 2017 року відновив програму «Доступне житло». Так як згадана програма дає змогу придбати житло лише тим, хто перебуває на обліку громадян, що потребують поліпшення житлових умов, у розмірі 30% державної підтримки, учасникам АТО і внутрішньо переміщеним особам за механізмом «50 на 50» або ж отримати пільговий кредит під 7 відсотків річних для вирішення житлового питання [7]. Ураховуючи політичну й економічну нестабільність, яка призвела до девальвації гривні, виконати означені умови складно, так як більшість не впевнена у своїх можливостях у найближчому майбутньому. Тому пропонуємо надавати безвідсотковий кредит молодим сім'ям терміном до 15 років, у разі не виплати під 2–3% річних до 25 років.

4. Розробити програму медичного страхування, яка забезпечить громадян у разі настання страхового випадку якісною медичною допомогою за рахунок накопичених коштів, щоб кожна людина відчувала себе захищеною на період хвороби, так як розвиток страхової медицини – один із перспективних напрямів розв'язання проблем фінансування охорони здоров'я. Досвід зарубіжних країн показує, що відповідні страхові фонди можуть стати вагомим джерелом фінансування, а механізм формування й витрачання цих коштів може забезпечити фінансування не загалом медичних закладів, а конкретних жителів. Нині питання страхової медицини є дуже актуальним, тому вважаємо вирішення цього питання додасть упевненості в завтрашнім дні жителям України.

5. Докорінно реорганізувати систему середньої та вищої освіти, так як людство ввійшло в новий інноваційний тип цивілізації, характерна риса якого – постійно змінюватися. Необхідно ще з молодшої школи виробити в дитини вміння, навички й бажання навчатися впродовж усього життя, щоб завжди бути конкурентоспроможним, а також навчити її того, що стане основою, мето-

дологією життя та діяльності людини загалом. Провести зміни в змісті навчання – його осучасненості, розвантаженні від другорядного матеріалу, більшій практичній спрямованості, введенні в контекст змісту європейської освіти. Зокрема, дітей треба орієнтувати на бажання бути успішними в житті. Це має стати важливим стимулом до якісного навчання, замість мотивації методами авторитарної педагогіки, до того ж орієнтує людину на максимальну самореалізацію. Також в освіті України необхідно здійснити своєрідний мовний прорив: кожен, хто закінчує школу, повинен вільно володіти державною українською, рідною (мовою національних меншин) мовами й обов'язково англійською мовою як мовою міжнародного спілкування.

6. Відновлення й удосконалення демократичної системи. Лише демократична виборча практика може започаткувати процес переведення української економічної, політичної, судової системи на демократичні рейки. Усе інше – допоміжні фактори. По-перше, старт має відбутися через започаткування демократичних виборів в Україні. Уважаємо за необхідне заборонити фінансування виборчих перегонів у великих обсягах, заборонити політичну рекламу на комерційних каналах, які є власністю великого капіталу. Ці зміни повинні бути відображені в законах про політичні партії та про вибори – в частині прозорості й підконтрольності суспільству формування виборчих бюджетів.

Натеper українська так звана демократія всім відрізняється від європейської: і розподілом повноважень між гілками влади, і засадами, на яких ця влада формується. Зміни в економіці та соціальних стандартах у демократичних країнах відбуваються саме тому, що у владі представлено суспільний інтерес.

Наприклад, у Польщі перехідний період – від тоталітарної адміністративної економіки до ринкової – відбувся всього лише за рік роботи одного уряду. Цей уряд реалізовував програму Бальцеровича, що передбачала звільнення потенційного виробника від усіх пут та обов'язків перед державою – йшлося про податкові канікули. Ця політика принесла дуже швидкий і разючий результат: за один рік у Польщі з'явився цілий клас підприємництва, передовсім малого. Далі воно трансформувалося в середнє, а потім у велике.

З огляду на вищезазначене, Україні конче необхідно брати приклад із подібних країн і максимально враховувати інтерес означеного суспільного прошарку, тому що він створює найбільшу

кількість робочих місць, соціальні стандарти, які принципово відрізняються від соціальних стандартів тоталітарних систем.

7. Удосконалити стратегії розвитку всіх галузей на рівні державних програм розбудови української економіки шляхом визначення напрямів, де наша держава матиме пріоритети у світовому виробництві.

8. Зменшити собівартість виробничої продукції із забезпеченням високої якості за рахунок спеціалізації й концентрації виробництва. Як наслідок, модернізація та автоматизація всіх виробничих процесів, а це створення умов праці, що є сьогодні в країнах ЄС, зі сталою та високою заробітною платою.

9. Інтенсифікація машинобудівного виробництва всередині машинобудівного комплексу. Тобто випуск передової техніки з мінімальними витратами живої праці, а також інтенсифікація в галузях народного господарства, що ґрунтується на базі впровадження новітніх машин, устаткування, приладів і пристроїв, які випускаються машинобудівниками.

10. Розробити доступне, зрозуміле, стабільне податкове законодавство, адже якісне вдосконалення порядку оподаткування підприємств сприятиме зменшенню витрат часу й коштів суб'єктів підприємницької діяльності на ведення податкового обліку та сплату податків, а також спрощенню адміністративних процедур підготовки звітності. Тобто регулювання сучасних економічних відносин потребує гнучкої податкової політики, яка дала б змогу оптимально пов'язати інтереси держави з інтересами підприємництва, рядових платників податків.

Як приклад можна взяти податкову реформу Грузії: з двадцять одного виду податків, що існували в Грузії у 2003 році, залишилося всього шість причому з фіксованими ставками. Податкова система була радикально спрощена. Ставка соціального внеску знизилася з 33% до 20%, замість прогресивної ставки податку на прибуток фізичних осіб (на заробітну платню), яка сягала 20%, було запроваджено фіксовану ставку на півні 12%. ПДВ знизився з 20% до 18%, однак ставки податків на прибуток, майно, акцизи на алкоголь, нафтопродукти, тютюн та автомобілі, а також ставки митних зборів залишилися без змін. Унаслідок цих змін у 2010 році режим оподаткування в Грузії визаний як один із найбільш ліберальних у світі [8].

Також були запроваджені заходи з викорінення тіньового бізнесу. Зменшення податкових надходжень через зниження ставок оподатку-

вання значною мірою компенсувалося за рахунок розширення податкової бази, посилення податкової дисципліни, а також жорсткіших заходів зі стягнення податків, включно з високими зборами та штрафами за недотримання податкового законодавства. Законодавчі зміни забезпечили ліквідацію більшості податкових пільг та, отже, допомогли запровадити єдині й рівні умови для бізнесу, а також розширили базу оподаткування, що вкрай необхідно для України. Наприклад, уряду нашої держави доцільно запровадити в сільському господарстві податок на гектар землі сільськогосподарських угідь.

11. На законодавчому рівні заборонити виводи коштів в офшори, створити умови для використання цих коштів у виробництві тієї продукції, яку ми імпортуємо. Ключ до українського добробуту й «деофшоризації» української економіки міститься у здатності світової спільноти зменшити вплив офшорів на глобальну економіку, а також у наявності незалежних журналістів-розслідувальників і незалежних правоохоронних органів у самій Україні. Ураховуючи вищезазначене, українська влада терміново мусить запровадити податок на виведений капітал замість податку на прибуток, який стане стимулом для бізнесу реінвестувати кошти у виробництво та розвиток. Це також має спростити правила оподаткування і процедуру адміністрування, покращити інвестиційний клімат у країні.

Висновки. Той факт, що українці настільки масово виїжджають за кордон, означає, що відбувається руйнування української економіки, адже в Україні не відкриваються нові підприємства, не створюються робочі місця, бо там скоро не буде кому працювати, якщо уряд нашої країни не буде стратегічно думати, як утримати величезний трудовий потенціал (ресурс) у вітчизняній економіці. Через масовий виїзд українців за кордон в Україні не розвиваються нові галузі, не впроваджуються інноваційні проекти. Натомість влада нічого не робить, щоб українці не їхали, а тільки стежить за фінансовими потоками. В Україні в основному це пов'язано з енергетикою – основою розвитку господарства, яка забезпечує технологічні процеси в промисловості. Справа в тому, що там узагалі нічого не контролюється, тільки додаються величезні монопольні тарифи як для населення, так і для промисловості. Можна сказати, що зараз уся економіка працює не на українця, а на енергетику. Ні освітня, ні медична, ні банківська система ефективно не працює, держава не страхує й не підтримує своїх громадян. Навіть якщо українець

працює в інноваційному секторі, в Україні в нього немає перспективи.

Тобто в країні, де руйнується економіка, не створюються якісні можливості для реалізації людини, немає соціального забезпечення з боку держави, активні люди, звісно, тікатимуть і надалі, адже відповідальна молодь за нестабільних умов у країні не має змоги народжувати дітей, купувати житло тощо. А тому, не маючи перспективи, люди виїжджають за кордон. Через це в Україні значно погіршуються демографічні пропорції, бо їдуть люди віком 20–44 роки, а натомість залишається старше покоління.

Отже, враховуючи досвід зарубіжних країн і внесені нами пропозиції щодо реалізації в Україні соціальних стандартів, завдяки яким українці будуть залишатися вдома, уряду нашої країни необхідно терміново провести міграційну реформу, головною метою якої буде повернення

трудомих мігрантів на Батьківщину шляхом підвищення рівня життя населення через:

- створення дієвого ефективного механізму регулювання рівня і структури доходів населення, орієнтованого на забезпечення в їхній структурі найбільшої питомої ваги в оплаті праці та прибутку;
- збалансований і постійний розвиток галузей спеціалізації економіки, інтенсифікацію господарства на основі впровадження інновацій, підвищення продуктивності праці;
- інтенсивний розвиток приватних підприємств;
- здійснення ефективних заходів щодо детінізації економіки.

Розглянуті питання дають змогу підсумувати, що в зарубіжних країнах є досить багатий досвід регулювання міграційних процесів. Необхідно творчо осмислити його й використовувати у вибудовуванні зваженої міграційної політики України.

Список літератури:

1. Міжнародні економічні відносини. Міжнародне регулювання міграційних процесів. *Електронна бібліотека підручників*. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-text-4417.html> (дата звернення: 10.11.2018).
2. Міграційна стратегія Грузії на 2016–2020. URL: http://migration.commission.ge/files/migration_strategy_2016-2020.pdf (дата звернення: 20.02.2019).
3. В Грузії расширят помощь мигрантам, вернувшимся на родину. URL: <https://sputnik-georgia.ru/society/20160302/230435249.html> (дата звернення: 25.02.2019).
4. Грузинские мигранты все чаще возвращаются на родину. URL: <https://sputnik-georgia.ru/georgia/20171218/238606962/gruzinskie-migranty-vse-chashhe-vozvrashhayutsya-na-rodinu.html> (дата звернення: 05.03.2019).
5. Об утверждении Национальной стратегии в области миграции и убежища (2011–2020 годы): Постановление Правительства от 08.09.2011 № 655. URL: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?id=340066&lang=2> (дата звернення: 07.03.2019).
6. Каждый лей, выделенный программой PARE 1+1, привлек 2,7 лея в экономику. URL: <https://point.md/ru/novosti/ekonomika/kazhdij-lej-videlennij-programmoj-pare-11-privlek-27-leya-v-ekonomiku> (дата звернення: 09.03.2018).
7. Програма «Доступне житло». Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву. URL: <https://www.molod-kredit.gov.ua/zhytlovi-prohramy/dostupne-zhytlo> (дата звернення: 10.03.2019).
8. Реформи в Грузії 2004–2012 років: уроки для України. URL: https://lb.ua/blog/ivan_varchenko/283375_reformi_gruzii_20042012_rokiv.html (дата звернення: 10.03.2019).

ИМПЛЕМЕНТАЦИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ МЕХАНИЗМОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ МИГРАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ

В статье рассмотрены основные проблемы и аспекты государственного регулирования миграционных процессов на примере международного опыта Грузии и Молдовы. Охарактеризована оптимизация миграционной политики соседних стран, а также влияние нормативно-правовой политики на экономическую стратегию их развития. Проанализированы национальные стратегии миграционной политики стран ближнего зарубежья. На основе международного опыта соседних стран намечены пути совершенствования миграционной политики Украины. Разработаны меры предосторожности, сдерживающие факторы, которые смогут приостановить украинскую эмиграцию.

Ключевые слова: миграция, миграционные процессы, реинтеграция, государственное регулирование международной миграции, механизмы государственного регулирования.

INFLUENCE OF FACTORS OF THE UKRAINIAN LABOR MIGRATION ON THE WORLD MARKET OF WORK: MECHANISMS OF THEIR STATE SETTLEMENT

In article the main element global economic systems – the international labor market and the place of Ukraine in its system is considered. It is presented Classification of main factors which predetermine strengthening territorial migration the population and the main factors of mass emigration. The problems of migration processes caused by an economic crisis, unemployment, to the low standards of living of the population and political instability are considered. It is defined that the difference in compensation is a cardinal incentive. Are analysed unemployment rate of the population. Are designated a tendency to reduction of economically active population. Based on classification factors of migration processes it is developed conceptual model of state institutional mechanism of monitoring, control and analysis of migration processes in Ukraine.

Key words: migration, migration processes, international labor market, labor migrant, state regulations of migration processes.

Стаття надійшла до редакції 31 травня 2019 року